

**Συνολική Αποτίμηση Προγράμματος Ενίσχυσης Εθελοντικών Ομάδων
Δασοπροστασίας και Δασοπυρόσβεσης 2008 – 2010**

Αθήνα, Ιανουάριος 2011

**Συνολική Αποτίμηση Προγράμματος Ενίσχυσης Εθελοντικών Ομάδων Δασοπροστασίας
και Δασοπυρόσβεσης 2008 – 2010**

Συγγραφή:

Παντελίδης Κίμωνας – Συνεργάτης Προγράμματος Δασών

Τζηρίτης Ηλίας – Συντονιστής Τοπικών Δράσεων

Επιμέλεια Κειμένου:

Λιαρίκος Κωνσταντίνος – Υπεύθυνος Περιβαλλοντικών Προγραμμάτων

Κορακάκη Εύη – Υπεύθυνη Προγράμματος Δασών

Εισαγωγή	4
Α. Μεθοδολογία του προγράμματος ενίσχυσης	5
Β. Υλοποίηση προγράμματος	7
1. Το πρώτο έτος του προγράμματος 2008	7
2. Το δεύτερο έτος του προγράμματος 2009	8
3. Το τρίτο έτος του προγράμματος 2010	9
Γ. Αποτίμηση του προγράμματος	13
Δ. Προβλήματα και λύσεις για το πρόγραμμα ενίσχυσης	14
1. Η φάση της εύρεσης και επιλογής των ομάδων	14
2. Η φάση της διεκπεραίωσης της δωρεάς	16
3. Η φάση της επιθεώρησης	17
Ε. Γενικοί Προβληματισμοί	18
ΣΤ. Συμπεράσματα	20

Εισαγωγή

Μετά από τρία χρόνια λειτουργίας του προγράμματος στήριξης εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας – δασοφυτεύσεων από το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση και το WWF Ελλάς, είναι κρίσιμο να γίνει μια αποτίμηση του έργου που επιτεύχθηκε. Σε αυτή την κατεύθυνση παρούσα αναφορά παρουσιάζει τόσο τις επιτυχίες και τα αποτελέσματα του προγράμματος, όσο και τις αδυναμίες του και τα πιθανά λάθη. Μεταξύ άλλων, στόχος αυτής της αξιολόγησης είναι και η πρόταση κατευθύνσεων για πιθανές αντίστοιχες μελλοντικές δράσεις.

Πρέπει να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο πρόγραμμα ήταν το πρώτο του είδους του στη χώρα μας και άρα, εκτός των άλλων, συνεισέφερε στην απόκτηση μιας συνολικής και αντικειμενικής εικόνας για την υφιστάμενη κατάσταση των εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας – δασοφυτεύσεων. Η γνώση αυτή συγκεντρώθηκε μέσα από την επιτόπια επισκόπηση του έργου και των αναγκών των εθελοντικών ομάδων και την εκτεταμένη σχετική συζήτηση με τους ίδιους τους εθελοντές. Προφανώς, η καθόλα εμπειρική αυτή διαδικασία βασίστηκε και στη μελέτη και ανάλυση των διαθέσιμων διοικητικών, νομικών και επιστημονικών δεδομένων.

Ανεπιφύλακτα το πρόγραμμα, συνολικά, θα πρέπει να θεωρείται ως επιτυχημένο. Στα τρία χρόνια του προγράμματος:

- έγιναν επαφές με περισσότερες από 100 εθελοντικές οργανώσεις σε πανελλαδικό επίπεδο που δραστηριοποιούνται κατά κάποιο τρόπο στην δασοπροστασία – δασοφυτεύσεις.
- Ενισχύθηκαν συνολικά 44 ομάδες είτε με υλικοτεχνικό εξοπλισμό, είτε με την κάλυψη παγίων λειτουργικών εξόδων (καύσιμα, συντήρηση πυροσβεστικών οχημάτων κ.α.).
- Διοργανώθηκε ημερίδα από το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση η οποία αποτέλεσε την μεγαλύτερη εκδήλωση που είχε γίνει μέχρι στιγμής με τέτοια γεωγραφική αντιπροσωπευτικότητα εθελοντών, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να εκφράσουν τους προβληματισμούς τους προς τους αρμόδιους φορείς.
- Οι εθελοντικές ομάδες που ενισχύθηκαν ανέφεραν ότι η βοήθεια που έλαβαν ήταν σημαντικότερη και ουσιαστική για την εξέλιξη και διατήρηση της βιωσιμότητάς τους.

Σημαντικότερο ίσως είναι το γεγονός ότι στα τρία χρόνια του προγράμματος, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς συνέλλεξε και κατέγραψε πλούσια στοιχεία τα οποία παρουσιάζουν την πραγματική εικόνα του εθελοντισμού στην Ελλάδα στο αντικείμενο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης. Το αποτέλεσμα της προσπάθειας αντανακλάται σε μεγάλο βαθμό στην πρόταση **«Εθελοντισμός, δασοπροστασία και δασοπυρόσβεση στην Ελλάδα: Πρόταση για την ουσιαστική και αποτελεσματική συμμετοχή των εθελοντών στην προστασία των δασών»** (2009), η οποία έλαβε μεγάλη κάλυψη από τα ΜΜΕ και ενίσχυσε τον δημόσιο διάλογο για την αναδιαμόρφωση του υφιστάμενου νομοθετικού και διοικητικού πλαισίου.

A. Μεθοδολογία του προγράμματος ενίσχυσης

Βασική παράμετρος του προγράμματος ήταν ότι η οποιασδήποτε μορφής ενίσχυσης, θα έπρεπε να καλύψει τις ουσιαστικές λειτουργικές ανάγκες των ομάδων ώστε να αποφευχθεί η άσκοπη διανομή κονδυλίων και εξοπλισμού που τόσο συνηθίζεται σε αυτό το χώρο. Για να επιτευχθεί κάτι τέτοιο έπρεπε η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς να σχηματίσει μία ρεαλιστική εικόνα για την υφιστάμενη κατάσταση των εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης. Η μεθοδολογία για την εξεύρεση στοιχείων για τις παραπάνω ομάδες στόχευε σε αυτό ακριβώς¹:

- Ζητήθηκε από την Γενική Γραμματεία Πολιτικής Προστασίας η λίστα των, ενταγμένων στο μητρώο της, εθελοντικών οργανώσεων οι οποίες δήλωναν κάποια ενασχόληση με το αντικείμενο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης. Έγιναν και περαιτέρω έρευνες για ομάδες οι οποίες δεν ήταν ενταγμένες στο μητρώο της ΓΓΠΠ αλλά είχαν έντονη δράση στο αντικείμενο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης.
- Δημιουργήθηκε από την ομάδα εργασίας ένα πλαίσιο επιλογής (ή αποκλεισμού) των ομάδων βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων όπως: η οικολογική σημασία της περιοχής δραστηριοποίησης των ομάδων, η μορφή και η δομή τους, αν η κύρια δράση των ομάδων αφορούσε την δασοπροστασία, η ιστορική δράση της ομάδας και η επάρκεια λοιπών πυροσβεστικών δυνάμεων στην περιοχή δράσης των εθελοντικών ομάδων.

¹ Εκτενείς αναφορές για την εφαρμογή της μεθοδολογίας και τα σχετικά εργαλεία γίνονται και στη ενδιάμεσες αναφορές του προγράμματος.

- Συλλέχθηκαν πρόσθετες πληροφορίες από στελέχη του WWF Ελλάς που εργάζονται στο πεδίο, από τους κατά τόπου Δήμους/κοινότητες, από τα τοπικά γραφεία πολιτικής προστασίας, από το Πυροσβεστικό Σώμα και βέβαια από άλλες εθελοντικές ομάδες.

Αφού συλλέχθηκαν τα παραπάνω στοιχεία, έγιναν οι πρώτες επαφές με τις ομάδες μέσω τηλεφώνου, σε μορφή συνέντευξης, χρησιμοποιώντας ένα συγκεκριμένο ερωτηματολόγιο το οποίο είχε σχεδιαστεί για να ολοκληρωθεί το πρώτο στάδιο επιλογής (ή αποκλεισμού) των ομάδων.

Οι ομάδες έπρεπε να έχουν την δυνατότητα να λάβουν ενίσχυση η οποία θα διαχειριζόταν και θα προοριζόταν αποκλειστικά από και για την ομάδα. Για αυτό, ως βασική προϋπόθεση ένταξης ορίστηκε η παρουσία καταστατικού και η θεσμική αυτονομία ως νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Ομάδες χωρίς νομική μορφή ή με μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου αποκλείστηκαν εξ αρχής από την διαδικασία επιλογής.

Στις ομάδες που επιλέχθηκαν μέσω του πρώτου σταδίου επιλογής, στάλθηκε ταχυδρομικώς ένα επιπλέον λεπτομερές ερωτηματολόγιο το οποίο κάλυπτε μια σειρά θεματικών ενοτήτων τα οποία και θα καθόριζαν την διατήρηση της ομάδας στην διαδικασία επιλογής. Παράλληλα συλλέχθηκαν πληροφορίες από τρίτους για τις ομάδες οι οποίες είχαν επιλεγεί στο πρώτο στάδιο της τηλεφωνικής συνεντεύξεις.

Εφόσον η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς κατέληξε σε ένα συγκεκριμένο αριθμό ομάδων προς επιλογή στο πρόγραμμα, ξεκίνησε το στάδιο των επιτόπιων συναντήσεων. Οι συναντήσεις είχαν ως σκοπό την απευθείας διαμόρφωση εικόνας για κάθε ομάδα ώστε να σχηματιστεί μια ολοκληρωμένη αλλά και αντικειμενική άποψη για τα όσα είχαν δηλώσει στα ερωτηματολόγια και να διασταυρωθούν οι πληροφορίες.

Κατά την διάρκεια των επιτόπιων συναντήσεων (διάρκειας περίπου 3 μηνών ανά έτος), η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς συνομίλησε με εκπροσώπους των οργανώσεων για τα κάτωθι:

- για την δράση της ομάδας
- για την συνεργασία τους με άλλους εμπλεκόμενους φορείς
- για το πώς αξιολογούν το έργο τους

- για το πώς αντιλαμβάνονται τον θεσμό του εθελοντισμού γενικότερα

Επιπλέον επιθεωρήθηκαν οι εγκαταστάσεις και ο εξοπλισμός των ομάδων όπως και η περιοχή δράσης τους.

Από αυτές τις συναντήσεις σχηματίστηκε μια ολοκληρωμένη εικόνα για την κάθε ομάδα και υπήρξε πλέον η δυνατότητα αξιολόγησης των ουσιαστικών/πραγματικών αναγκών τους. Οι συναντήσεις επίσης αποτέλεσαν μια σημαντική πηγή πληροφόρησης για την υφιστάμενη κατάσταση του εθελοντισμού στην Ελλάδα στο αντικείμενο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης.

Στο τέλος αυτού του σκέλους, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς αξιολογούσε τις πληροφορίες που είχε συλλέξει για τις ομάδες μια προς μια αξιοποιώντας και τα δεδομένα από τις επιτόπιες συναντήσεις. Το επόμενο βήμα μετά την αξιολόγηση όλων των δεδομένων ήταν η επιλογή των ομάδων που θα προτεινόταν για ένταξη στο πρόγραμμα ενίσχυσης.

Αυτό το στάδιο ήταν και το πιο δύσκολο, γιατί βάσει του προϋπολογισμού που διέθετε το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι. Σ. Λάτση, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς έπρεπε να εντάξει με αξιοκρατικά κριτήρια ένα συγκεκριμένο αριθμό ομάδων προς ενίσχυση. Για τον καθορισμό των ομάδων που εν τέλει θα εντάσσονταν, συνυπολογίστηκαν το ιστορικό του έργου της κάθε ομάδας, η δυνητική τους συνεισφορά εάν τύγχαναν ενίσχυσης, η κρισιμότητα των αναγκών τους και η οικολογική σημασία της περιοχής δράσης τους.

B. Υλοποίηση προγράμματος

1. Το πρώτο έτος του προγράμματος (2008)

Για το πρώτο έτος του προγράμματος, αποφασίστηκε ότι θα διατεθεί ένα συγκεκριμένο χρηματικό πόσο (10.000 ευρώ) από το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση σε κάθε μία από τις επιλεγμένες προς ένταξη στο πρόγραμμα ενίσχυσης, εθελοντικές ομάδες, οι οποίες εν συνεχεία θα το διέθεταν για την κάλυψη των αναγκών τους. Η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς προετοίμασε μια ξεχωριστή λίστα για κάθε ομάδα, στην οποία αναγράφονταν επακριβώς οι ανάγκες τους, έτσι ώστε να μην γίνει άσκοπη χρήση των χρημάτων.

Το WWF Ελλάς είχε εμπλοκή στο πρόγραμμα μέχρι την φάση της παράδοσης της αναφοράς προς το Ίδρυμα Ι. Σ. Λάτση με την τελική λίστα των επιλεγμένων ομάδων, τον τύπο ενίσχυσης που αντιστοιχούσε σε κάθε ομάδα και την διαδικασία της έρευνας αγοράς.

2. Το δεύτερο έτος του προγράμματος (2009)

Για το δεύτερο έτος, η υλοποίηση του προγράμματος κινήθηκε σε δύο άξονες. Ο πρώτος άξονας αφορούσε την εύρεση και αξιολόγηση νέων εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης. Για αυτό τον σκοπό επαναλήφθηκαν οι διαδικασίες του πρώτου έτους, αξιοποιώντας όμως και τις πληροφορίες που είχαν συλλεχθεί (συνήθως από άλλες ομάδες) κατά τις επιτόπιες επισκέψεις.

Ο δεύτερος άξονας αφορούσε την αξιολόγηση για το πώς αξιοποιήθηκε η ενίσχυση που έλαβαν οι ομάδες που ενταχθήκαν στο πρώτο έτος του προγράμματος και η επισήμανση των αναγκών που παρέμεναν ή των τυχόν νέων αναγκών που είχαν δημιουργηθεί. Η σημαντικότητα αυτών των αναγκών έκρινε την διατήρηση των ομάδων στο πρόγραμμα ενίσχυσης για ένα έτος ακόμα. Και σε αυτή τη φάση, έγιναν επιτόπιες συναντήσεις με όλες τις ομάδες που εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ενίσχυσης.

Ο προϋπολογισμός για το δεύτερο έτος του προγράμματος ήταν μικρότερος από το πρώτο. Αυτό σήμαινε ότι, ή θα επιλέγονταν λιγότερες ομάδες με μεγαλύτερο ποσό ενίσχυσης, ή περισσότερες ομάδες με μικρότερο ποσό ενίσχυσης. Εφόσον ολοκληρώθηκε το τελευταίο στάδιο των επιτόπιων συναντήσεων, επιλέχθηκε η δεύτερη εναλλακτική.

Συγκριτικά με το πρώτο έτος του προγράμματος, όπου προτάθηκαν 26 ομάδες προς ενίσχυση με προϋπολογισμό 260.000 ευρώ, στο δεύτερο έτος προτάθηκαν για ενίσχυση 32 ομάδες με συνολικό προϋπολογισμό 185.000 ευρώ. Επιπλέον, κατόπιν συνεννόησης με το Κοινωνοφέλιμο Ίδρυμα Ι. Σ. Λάτση, εφαρμόστηκαν τρία επίπεδα ενίσχυσης (3.000 ευρώ, 5.000 ευρώ και 7.000 ευρώ). Σε κάποιες ελάχιστες και ειδικές περιπτώσεις ήταν δυνατόν να προταθούν ομάδες για ποσό αντίστοιχο του πρώτου έτους (10.000 ευρώ).

Βάσει των τριών αυτών επιπέδων ενίσχυσης, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς είχε την δυνατότητα να καλύψει τις ανάγκες των εθελοντικών ομάδων πιο στοχευμένα, ειδικά για αυτές που θα διατηρούνταν από το πρώτο έτος στο δεύτερο. Υπήρχαν περιπτώσεις που κάποιες ομάδες είχαν καλύψει το μεγαλύτερο μέρος των αναγκών τους από την ενίσχυση που έλαβαν

από το πρώτο έτος του προγράμματος και χρειάζονταν μια μικρή βοήθεια ακόμη. Αυτές οι ομάδες ενισχύθηκαν με την μικρότερη κλίμακα ενίσχυσης των 3.000 ευρώ.

Αυτή τη φορά, αφού καταγράφηκαν οι συγκεκριμένες ανάγκες των εθελοντικών ομάδων, οι λίστες δόθηκαν σε προμηθευτή επιλογής του Ιδρύματος Ι. Σ. Λάτση ο οποίος προχώρησε στην συγκεντρωτική αγορά και αποστολή υλικών στις ομάδες που προορίζονταν για την ενίσχυση σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό.

3. Το τρίτο έτος του προγράμματος (2010)

Για το τρίτο και τελευταίο έτος του προγράμματος, ακολουθήθηκαν οι ίδιες διαδικασίες με τα προηγούμενα δύο έτη, τόσο για την εύρεση νέων εθελοντικών ομάδων, όσο και για την αξιολόγηση και ένταξή τους. Επειδή στο τρίτο έτος ο προϋπολογισμός ήταν μικρότερος από τα προηγούμενα 2 έτη, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς βρέθηκε στο ίδιο δίλλημα για το εάν θα επιλέγονταν λιγότερες ομάδες με μεγαλύτερο ποσό ενίσχυσης, ή περισσότερες ομάδες με μικρότερο ποσό ενίσχυσης.

Το Κοινωνικό Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση επίσης ζήτησε να καταγραφούν οι ‘καλύτερες’ εθελοντικές ομάδες δασοπροστασίας – δασοφυτεύσεων από το σύνολο των ομάδων που είχε επισκεφτεί η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς κατά την διάρκεια των τριών ετών του προγράμματος. Για αυτές τις ομάδες θα υπήρχε μια κατά βάσει προτίμηση ανεξαρτήτως του βαθμού που είχαν καλυφθεί οι πάγιες ανάγκες τους.

Εντός αυτού του πλαισίου κινήθηκε η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς, διατηρώντας πάντα ως γνώμονα όμως τις ανάγκες κάποιων εθελοντικών ομάδων που έχρηζαν μίας μικρής βοήθειας ακόμα ώστε να αυξηθεί σε ικανό βαθμό η επιχειρησιακή τους λειτουργία. Έτσι χωρίστηκαν οι εθελοντικές ομάδες σε τρεις κατηγορίες:

- Καλύτερες ομάδες προς ενίσχυση
- Καλύτερες ομάδες που είχε συναντήσει η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς αλλά που δεν θα εντάσσονταν στο τελευταίο έτος της ενίσχυσης.
- Λοιπές ομάδες προς ενίσχυση

Συνολικά προτάθηκαν 23 εθελοντικές οργανώσεις εκ των οποίων οι 12 εντάσσονταν στην κατηγορία των καλύτερων ομάδων. Οι καλύτερες ομάδες επιλέγονταν βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων τα οποία είχαν να κάνουν κυρίως με:

- Την δράση της ομάδας
- Την λειτουργικότητα και εμπειρία της
- Την εξέλιξη της
- Την νοοτροπία της (ειδικά όσον αφορά θέματα εκπαίδευσης και κατάρτισης στο αντικείμενο δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης)
- Αναφορές από άλλες αρμόδιες υπηρεσίες (Πυροσβεστικό Σώμα, γραφεία Πολιτικής Προστασίας, Τοπική Αυτοδιοίκηση , πολίτες)
- Τα κριτήρια που είχε θέσει η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς για την επιλογή των ομάδων στην έναρξη του προγράμματος

Τελικά, από τις 23 ομάδες που προτάθηκαν για το τελευταίο έτος του προγράμματος, ενισχύθηκαν οι 14 εξ αυτών, εκ των οποίων οι 12 αποτέλεσαν το σύνολο των ‘καλύτερων ομάδων προς ένταξη συν 2 από τις λοιπές ομάδες οι οποίες προμηθεύτηκαν ατομικό προστατευτικό ρουχισμό.

Για το τρίτο σκέλος της ενίσχυσης, δόθηκαν χρήματα στις ομάδες με ανώτατο όριο τις 5.000 ευρώ για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών σε πάγια λειτουργικά έξοδα και εξοπλισμό. Μόνο μία ομάδα παρέλαβε ολόκληρο το ποσό ενίσχυσης (10.000 ευρώ) για την αντικατάσταση πυροσβεστικού οχήματος. Τα παραπάνω πιστώθηκαν στις ομάδες από τον Ιούλιο έως τον Οκτώβρη 2010 οπότε και τα παρέλαβε η τελευταία ομάδα.

**Συνολικός πίνακας ενταγμένων στο πρόγραμμα ενίσχυσης
εθελοντικών ομάδων 2008 – 2010**

A/A	ΟΝΟΜΑ ΟΜΑΔΑΣ
1	Σύλλογος Αρκάδων Ορειβατών Οικολόγων
2	Σύλλογος Φίλων Εθελοντικού Πυροσβεστικού Κλιμακίου Πεντέλης
3	Ομάδα Εθελοντών Δασοπυροσβεστών Διασωστών Εκάλη 2000

4	Εθελοντές Δασοπυροπροστασίας Αττικής (ΕΔΑΣΑ)
5	Σύλλογος Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Δήμου Αγ. Στεφάνου Αττικής
6	Εθελοντικές Δυνάμεις Δασοπυρόσβεσης και Διάσωσης Ροδόπολης Αττικής
7	Σωματείο Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Αστυπάλαιας
8	Σύλλογος Εθελοντικών Δυνάμεων Δασοπροστασίας & Διάσωσης Δήμου Στυρέων Ευβοίας
9	Σύλλογος Εθελοντών Δασοπυρόσβεσης Διάσωσης Ψαχνών Ευβοίας
10	Εθελοντικές Δυνάμεις Δασοπυρόσβεσης και Διάσωσης Προκοπίου Ευβοίας
11	Εθελοντική Ομάδα Δασοπυρόσβεσης Κονιστρών Ευβοίας
12	Εθελοντές Δασοπροστασίας Δήμου Αμαρυνθίων & Όμορων Δήμων 'Ο ΟΛΥΜΠΟΣ' Ευβοίας
13	Σύλλογος Εθελοντικών Δυνάμεων Δασοπροστασίας και Διάσωσης Καρύστου
14	Ομάδα Εθελοντών Έκτακτης Ανάγκης Ζακύνθου
15	Ειδική Διασωστική Ομάδα Αντιμετώπισης Καταστροφών (Θεσσαλονίκη)
16	Εθελοντική Ομάδα Δήμου Χορτιάτη – Πρόληψη και Αντιμετώπιση Φυσικών Καταστροφών (Θεσσαλονίκη)
17	Πίνδος Περιβαλλοντική (Ιωάννινα)
18	Εθελοντική Ομάδα Δασοπροστασίας Ελειού Πρόννων Κεφαλονιάς
19	Εθελοντική Ομάδα Πυροπροστασίας Ερίσου Κεφαλονιάς
20	Εθελοντική Ομάδα Προστασίας Περιβάλλοντος Πύλαρου Κεφαλονιάς
21	Σύλλογος Προστασίας του Δάσους «Οι Άγιοι Θεόδωροι» Κορινθίας
22	Οργάνωση Εθελοντών Δήμου Σολυγείας Κορινθίας
23	Σύλλογος Πυροπροστασίας Δασών Λουτρακίου – Περαχώρας (Κορινθία)
24	Σύλλογος Εθελοντών Δασοπυροσβεστών Άνδρου
25	Ελληνικός Ορειβατικός Σύλλογος Σπάρτης
26	Φυσιολατρικός Πολιτιστικός Σύλλογος Λεύκτρου Μάνης «Γαία»

27	Ομάδα Διάσωσης Αγ. Νικόλαου Κρήτης
28	Φυσιολατρικός Όμιλος Μυτιλήνης «Υδάτινος»
29	Σύλλογος Εθελοντών Πυροσβεστών Νομού Λέσβου (ΣΕΠΥΝΟΛ)
30	Εθελοντές Δασοπροστασίας Μεσσηνίας
31	Φίλοι Ταυγέτου (Μεσσηνία)
32	Εθελοντική Ομάδα Διάσωσης Δασοπροστασίας, Πολιτικής & Περιβαλλοντικής Προστασίας Δήμου Ανατολικού Ολύμπου
33	Σύλλογος Εθελοντών Πυροσβεστών Αγίων Θεοδώρων Σάμου
34	Σωματείο Εθελοντών Πολιτικής Προστασίας Δ.Δ. Λέκας & Καρλοβασίου Σάμου
35	Σύλλογος Εθελοντών Δασοπυροσβεστών Άμπελου Σάμου
36	Εξωραϊστικός Πολιτιστικός Σύλλογος Μαυρατζαίων Σάμου
37	Σύλλογος Εθελοντών Πυροσβεστών Μεσογείου Σάμου
38	Σύλλογος Εθελοντών Πυροσβεστών Αγίου Κήρυκου, Ικαρίας
39	Ομάδα Πυροπροστασίας Εθελοντών Αγ. Νικολάου Χαλκιδικής
40	Ομάδα Εθελοντών Πυροπροστασίας Δήμου Τορώνης Χαλκιδικής
41	Εθελοντές Εκτάκτων Αναγκών Ν.Χανίων
42	Εθελοντική Ομάδα Δήμου Ακρωτηρίου 'Καγιαλές' (Χανιά)
43	Ομάδα Εθελοντικής Δράσης Χίου, «Όμικρον»
44	Σύλλογος Δασοπροστασίας και Δασοπυρόσβεσης Δήμου Ιωνίας

Γ. Αποτίμηση του προγράμματος

Προκειμένου να υπάρξει εσωτερική αξιολόγηση του προγράμματος το WWF Ελλάς απέστειλε ένα εμπεριστατωμένο ερωτηματολόγιο σε όλες τις εθελοντικές οργανώσεις που ενισχύθηκαν κατά τα τρία έτη. Σκοπός του παραπάνω ήταν να αποκτηθεί μια συνολική και αντικειμενική εικόνα για το πώς βίωσαν οι ομάδες το πρόγραμμα και το κατά πόσο ανταποκρίθηκε στις πραγματικές και πάγιες ανάγκες τους.

Το ερωτηματολόγιο απεστάλη στο σύνολο των εθελοντικών ομάδων – ήτοι 44 - που ενισχύθηκαν κατά τα τρία έτη του προγράμματος και περιείχε 22 ερωτήσεις στο σύνολο. Οι περισσότερες από αυτές ήταν πολλαπλής επιλογής αλλά είχαν την ευκαιρία οι ομάδες σε κάθε ερώτηση να διευκρινίσουν με μια ή δύο προτάσεις την απάντησή τους. Υπήρξαν και κάποιες ερωτήσεις ανοιχτού τύπου.

Σε γενικές γραμμές, οι ερωτήσεις αφορούσαν το πώς εξέλαβαν οι εθελοντές το πρόγραμμα, το αν τους βοήθησε και σε τι βαθμό, τι προσδοκίες μπορεί να έχουν για το μέλλον, τι υπόλοιπες ανάγκες έχουν και την εμπειρία τους από την συνεργασία με το WWF Ελλάς, το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση και τους αρμόδιους κρατικούς φορείς.

Υπάρχουν κάποια αξιοσημείωτα στοιχεία από τις απαντήσεις των ερωτηματολογίων τα οποία είναι κοινά μεταξύ των ομάδων. Σε γενικές γραμμές, όλες οι ομάδες δηλώνουν ικανοποίηση με το πρόγραμμα ενίσχυσης. Κάποιες θεωρούν ότι βοηθήθηκαν πολύ και κάποιες λιγότερο με δεδομένο ότι οι πάγιες λειτουργικές ανάγκες είναι συνεχείς για όλες τις ομάδες. Δηλαδή, οι ανάγκες που παρουσιάζονται για τις ομάδες δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης, λόγω της φύσης του αντικείμενου όπως η φθορά του εξοπλισμού, η εισροή νέων μελών αλλά και τα συνεχόμενα έξοδα για την συντήρηση οχημάτων, τα νοίκια, έξοδα διοικητικής μέριμνας κ.α. καθιστά μόνο μερική την κάλυψη των αναγκών τους. Γίνεται κατανοητό ότι οι εθελοντικές ομάδες τέτοιου τύπου χρήζουν μια συνεχή υποστήριξη τόσο σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό όσο και για την κάλυψη παγίων λειτουργικών εξόδων ώστε να είναι απόλυτα λειτουργικές.

Όλες οι ομάδες δηλώνουν επίσης ικανοποιημένες με την ανταπόκριση και υποστήριξη που είχαν τόσο από το WWF Ελλάς όσο και από το Κοινωφελές Ίδρυμα Ι.Σ. Λάτση. Θεωρούν ότι ανταποκρίθηκαν στις ανάγκες τους όποτε τους χρειάστηκαν και ότι ήταν αρωγοί στην επίλυση των ζητημάτων που προέκυπταν.

Τέλος, αξιοσημείωτο ήταν το γεγονός ότι οι περισσότερες ομάδες, αν και σε γενικές γραμμές είχαν καλή συνεργασία με τους τοπικούς φορείς (τοπικά γραφεία πολιτικής προστασίας, πυροσβεστικά κλιμάκια κοκ), θεωρούν την ηθική και υλική υποστήριξη από μεριάς του Κράτους ανύπαρκτη και στην πλειονότητα των περιπτώσεων θεωρούν ότι κάθε χρόνος που περνάει είναι και χειρότερος στον τομέα αυτό.

Δ. Προβλήματα και λύσεις για το πρόγραμμα ενίσχυσης

Κατά την διάρκεια του προγράμματος ενίσχυσης εθελοντικών ομάδων δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης προέκυψαν κάποια ζητήματα τα οποία αφορούσαν την φερεγγυότητα και την διαφάνεια του. Για να αναλυθούν τα παραπάνω όπως και οι τρόποι μελλοντικής αντιμετώπισης τους είναι ωφέλιμο να χωριστεί το πρόγραμμα σε τρεις διακριτές φάσεις.

Αυτές οι φάσεις είναι:

1. Η φάση της εύρεσης και επιλογής των ομάδων
2. Η φάση της διεκπεραίωσης της ενίσχυσης
3. Η φάση της επιθεώρησης

1. Η φάση της εύρεσης και επιλογής των ομάδων

Ένα από τα κύρια προβλήματα που προέκυψαν κατά την φάση εύρεσης των ομάδων ήταν το κατά πόσο αυτές παρουσιάζουν πραγματική εικόνα για το έργο τους. Όταν εμφανίζεται η ευκαιρία να ενισχυθεί μια εθελοντική ομάδα, είτε υλικά, είτε χρηματικά, οι ομάδες προσπαθούν να προβάλουν την καλύτερη εικόνα για την δράση τους.

Σε κάποιες περιπτώσεις όμως αυτή δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα ή υπάρχει η περίπτωση, κυρίως λόγω απειρίας, να υπερτονίζουν τις δράσεις τους με έναν τρόπο δυσανάλογο με την βαρύτητα της ουσιαστικής επιχειρησιακής συμμετοχής τους στο έργο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης.

Είναι επίσης πολλές ομάδες οι οποίες δραστηριοποιούνται σε ποικίλες δράσεις Πολιτικής Προστασίας (διάσωση, πρώτες βοήθειες, φυσικές καταστροφές) και παράλληλα αναφέρουν

και κάποια ενασχόληση με το αντικείμενο της δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης με αποτέλεσμα την μη εξειδίκευση τους στο συγκεκριμένο αντικείμενο.

Οι εθελοντικές οργανώσεις που δεν είχαν άμεση σχέση με την δασοπροστασία – δασοπυρόσβεση αποκλείονταν εξ αρχής από την διαδικασία του προγράμματος. Μόνο σε κάποιες ειδικές περιπτώσεις που η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς λάμβανε πληροφορίες για την ικανοποιητική συμμετοχή μιας ομάδας, π.χ. ορειβατών, στην δασοπροστασία – δασοπυρόσβεση από όλες τις πηγές του, τότε εντάσσονταν στον προγραμματισμό για επιτόπια συνάντηση.

Ο πρώτος τρόπος αντιμετώπισης για τα παραπάνω ήταν να οριστούν τα προαναφερόμενα κριτήρια επιλογής των ομάδων. Επιπλέον σε αυτό προστέθηκαν ασφαλιστικές δικλίδες ώστε να κριθεί έγκυρη και αντικειμενική τόσο η επιλογή ομάδων τόσο και ο αποκλεισμός τους.

Η τηλεφωνική επικοινωνία όπως και τα ερωτηματολόγια που αποτέλεσαν την πρώτη επαφή με τις ομάδες, τους έδινε την ευκαιρία να παρουσιάσουν μια θετική εικόνα για την δράση τους. Αυτή η φάση χωρίστηκε σε δύο σκέλη ώστε να επαναληφθούν εγγράφως και αναλυτικά αυτά που είχαν συζητηθεί από την τηλεφωνική επικοινωνία. Εκεί σχηματιζόταν ήδη μια πρώτη εικόνα για τις ομάδες από το WWF Ελλάς.

Η διασταύρωση των πληροφοριών ήταν επίσης ένα σημαντικότατο στάδιο της φάσης εύρεσης των ομάδων. Είναι λογικό ότι μια εθελοντική ομάδα με πλούσια τοπική δράση στην δασοπροστασία – δασοπυρόσβεση θα είναι γνωστή στις τοπικές και αρμόδιες αρχές και ειδικά στην Πυροσβεστική Υπηρεσία που είναι η αρμόδια υπηρεσία για την αντιμετώπιση των δασικών πυρκαγιών.

Σε κάποιες μεμονωμένες περιπτώσεις όπου ακόμα και η διασταύρωση πληροφοριών υπήρξε προβληματική, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς έπρεπε να αξιοποιήσει άλλες οδούς συλλογής δεδομένων. Σε αρκετές περιπτώσεις οι σχέσεις των ομάδων, ειδικά με την τοπική αυτοδιοίκηση δεν ήταν οι ενδεδειγμένες, κυρίως για λόγους πολιτικών σκοπιμοτήτων. Έτσι σε αρκετές περιπτώσεις οι πληροφορίες που συνέλλεξε η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς ήταν συγκεχυμένες.

Σε γενικές γραμμές το Πυροσβεστικό Σώμα αποτέλεσε την πιο έγκυρη πηγή στην διασταύρωση πληροφοριών για τις εθελοντικές ομάδες έχοντας μια συνολική εικόνα για τις

δράσεις τους. Παρόλα αυτά υπήρξαν περιπτώσεις, όπως με το νησί της Αστυπάλαιας που δεν υπάρχει πυροσβεστική υπηρεσία και το οποιοδήποτε περιστατικό αντιμετωπίζεται από την εθελοντική ομάδα του νησιού. Σε αυτή την περίπτωση εξετάστηκαν οι μαρτυρίες της τοπικής κοινωνίας και άλλων υπηρεσιών (αστυνομία, δήμος).

Αναμφισβήτητα οι επιτόπιες συναντήσεις έφεραν και τα πιο αξιοποιήσιμα στοιχεία. Εκεί μπορούσε να επιθεωρηθεί ο εξοπλισμός και οι εγκαταστάσεις των ομάδων και να γίνει συζήτηση για καίρια ζητήματα που αφορούσαν το έργο τους στην δασοπροστασία – δασοπυρόσβεση. Επίσης μεγάλη σημασία παίζει και ο ψυχολογικός παράγοντας. Πολλές ομάδες δήλωσαν ότι ήταν η πρώτη φορά που κάποιος τους επισκέπτεται στο δικό τους χώρο, γεγονός που θεωρούμε εξαιρετικά σημαντικό.

Κυρίαρχο ρόλο σε αυτό το στάδιο (όπως και σε ολόκληρο το πρόγραμμα) έπαιξε η εμπειρία και η άμεση ενασχόληση των στελεχών της ομάδας εργασίας του WWF Ελλάς (περισσότερο από 10 χρόνια εμπειρίας ως ενεργοί εθελοντές-δασοπυροσβέστες). Επομένως βασικό κριτήριο επιτυχίας ήταν ότι λόγω της πρότερης εμπειρίας, μπορούσαν οι ομάδες να συνομιλήσουν άνετα στο ίδιο επίπεδο με την ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς.

2. Η φάση της διεκπεραίωσης της δωρεάς

Ένα πρόβλημα που παρουσιάστηκε πριν την φάση της διεκπεραίωσης της δωρεάς αφορούσε την αξιολόγηση των αναγκών των επιλεγμένων εθελοντικών ομάδων. Σε αρκετές περιπτώσεις παρατηρήθηκε μια αδυναμία ιεράρχησης των αναγκών τους από τις ίδιες τις ομάδες. Δηλαδή, υπήρχαν περιπτώσεις ομάδων που δεν είχαν τα στοιχειώδη από μέσα ατομικής προστασίας (στολές, μπότες, γάντια, μάσκες) αλλά πληθώρα μηχανολογικού εξοπλισμού. Όταν ρωτήθηκαν αυτές οι ομάδες να ιεραρχήσουν τις ανάγκες τους, ως πρώτη συνήθως ανέφεραν ένα ακόμη πυροσβεστικό όχημα.

Σε αυτές τις περιπτώσεις, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς έπρεπε να ιεραρχήσει τις ανάγκες των ομάδων για λογαριασμό τους. Θέτοντας ως προτεραιότητα σε κάθε περίπτωση την προσωπική ασφάλεια των εθελοντών, αξιολογούνταν οι πραγματικές ανάγκες βάσει αυτών που δήλωναν οι ομάδες και αυτά που έβλεπε και κρίνονταν βάσει της εμπειρίας. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος προστέθηκε μια ακόμη ασφαλιστική δικλίδα. Σε ομάδες

που προέκυπταν τέτοια φαινόμενα οι συμβάσεις για τις δωρεές ήταν υπό όρους για την προμήθεια συγκεκριμένων υλικών ή για την αξιοποίηση των χρημάτων για την κάλυψη πολύ συγκεκριμένων λειτουργικών αναγκών όπως καύσιμα ή επισκευή των οχημάτων τους.

Ένα άλλο πρόβλημα που αντιμετωπίστηκε στην φάση της διεκπεραίωσης των δωρεών ήταν η χαμηλή ποιότητα των υλικών που προμηθεύονταν οι κατά τόπους ομάδες. Κάποια από τα υλικά δεν ήταν συμβατά με αυτά που χρησιμοποιεί το Πυροσβεστικό Σώμα, δυσκολεύοντας έτσι την συνεργασία τους σε επιχειρησιακό επίπεδο. Η μειωμένη ποιότητα των υλικών συνέβαλε στην πρόωρη φθορά τους και τελικώς στην αδυναμία αποτελεσματικής ανταπόκρισης στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων δασοπροστασίας- δασοπυρόσβεσης.

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω η ομάδα εργασίας έκανε έρευνα αγοράς και συνέταξε μια λίστα προμηθευτών οι οποίοι προμήθευαν πιστοποιημένα υλικά αποκλειστικά για αυτές τις δράσεις. Έτσι, οι εθελοντικές ομάδες είχαν την δυνατότητα να επιλέξουν να ενισχυθούν με υλικά αξιόπιστα και υψηλής ποιότητας, συμβατά με το Πυροσβεστικό Σώμα.

3. Η φάση της επιθεώρησης

Όταν πλέον διεκπεραιώνονταν οι δωρεές στις εθελοντικές ομάδες, έπρεπε να επιθεωρηθεί το πώς και πού ακριβώς αξιοποιήθηκαν αυτές. Σε πρώτη φάση, οι εθελοντικές οργανώσεις ήταν υποχρεωμένες να αποστέλλουν τα τιμολόγια αγοράς στο Ίδρυμα Ι. Σ. Λάτση. Σε δεύτερη φάση έγιναν επιτόπιες επιθεωρήσεις για το πού και πως αξιοποιήθηκαν οι δωρεές.

Η ομάδα εργασίας έχοντας λίστα με ότι είχε προμηθευτεί η κάθε ομάδα, έκανε έλεγχο στις αποθήκες τους και όχι μόνο ζητήθηκε να παρουσιαστεί το κάθε υλικό ένα προς ένα, αλλά επιθεωρήθηκε επίσης ο τρόπος αποθήκευσης, διατήρησης και χρήσης τους. Μετρούσε θετικά προς κάθε ομάδα η οποία είχε αποθηκευμένα τα υλικά της οργανωμένα και σε τάξη. Καλό σημάδι επίσης ήταν όταν φαίνονταν χρησιμοποιημένα τα υλικά. Τέλος θα έπρεπε να υπάρχει η αίσθηση ελέγχου προς τις ενισχυόμενες ομάδες, κάτι που δεν γίνεται ποτέ από επίσημες κρατικές αρχές. Τα παραπάνω στοιχεία έπαιξαν σημαντικό ρολό στην διατήρηση η μη των ομάδων στα επόμενα σκέλη του προγράμματος.

Ε. Γενικοί προβληματισμοί

Υπήρξαν βέβαια και άλλες δυσκολίες κατά την διάρκεια του προγράμματος οι οποίες ήταν γενικής φύσης. Για παράδειγμα, θεωρούνταν από αρκετές εθελοντικές ομάδες (ειδικά από αυτές που έμειναν εκτός του προγράμματος) ότι το WWF Ελλάς δεν θα έπρεπε να εμπλακεί σε μια τέτοια δραστηριότητα διότι δεν είχε καμία αρμοδιότητα και καμία συσχέτιση με το αντικείμενο της δασοπροστασίας- δασοφυρόσβεσης. Ο αντίλογος βέβαια σε αυτό ήταν ότι το προσωπικό του WWF Ελλάς που αποτέλεσε και την ομάδα εργασίας ήταν πλήρως και επαρκώς καταρτισμένο για να αναλάβει μια τέτοια δράση.

Επίσης δεν είχε πραγματοποιηθεί ποτέ ξανά ένα εμπειριστατωμένο πρόγραμμα το οποίο διενεργούσε επιτόπιες συναντήσεις στις έδρες των ομάδων, ακούγοντας και καταγράφοντας τα προβλήματα τους.

Μέχρι και σήμερα, η μόνη δράση του αρμόδιου, για τις εθελοντικές οργανώσεις, φορέα, της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας, ήταν να πιστώνει ετησίως ένα ποσό χρημάτων στις εθελοντικές ομάδες για την αγορά λειτουργικού εξοπλισμού. Αυτές οι πιστώσεις μοιράζονταν με κριτήρια αμφίβολης αξιοκρατίας εφόσον δεν υπάρχει μια σειρά ουσιαστικών μέτρων αξιολόγησης και σαφής εικόνα για τις ομάδες. Οι παραπάνω πιστώσεις διακόπηκαν το 2009 λόγω οικονομικής κρίσης.

Υπήρχαν και αρνητικές αναφορές από ομάδες που δεν εντάχθηκαν στο πρόγραμμα ενίσχυσης και συνήθως εκπορεύονταν από τις μεγαλύτερες και παλαιότερες ομάδες. Σε κάθε περίπτωση και χωρίς να αμφισβητείται το πραγματικά πλούσιο έργο που προσφέρουν στην δασοπροστασία – δασοφυρόσβεση, αποκλείονταν από την φάση της επιλογής για δύο κυρίως λόγους:

1. Ήταν ήδη πολύ καλά εφοδιασμένες σε υλικό εξοπλισμό και είχαν εξασφαλίσει την βιωσιμότητά τους μέσω διάφορων πόρων (δωρεών, υποστηρικτών, χρηματοδοτήσεων Δήμων). Έτσι δεν ήταν επιτακτική η ανάγκη στήριξης αυτών των ομάδων έναντι άλλων που δεν είχαν εξασφαλίσει ακόμα τα βασικά για την διατήρηση της δράσης τους.
2. Δεν είχαν την απαραίτητη νομική μορφή ώστε να ενταχθούν στο πρόγραμμα. Για παράδειγμα υπήρχαν αξιόλογες ομάδες που όμως είχαν την μορφή των Νομικών

Προσώπων Δημοσίου Δικαίου το οποίο δεν τους επέτρεπε να λαμβάνουν δωρεές αυτόνομα και χωρίς να εμπλέκεται κάπου στην διαδικασία η τοπική αυτοδιοίκηση. Αυτό είχε τεθεί ως κριτήριο μη-επιλογής των ομάδων εξ' αρχής.

Επιπλέον διαπιστώθηκε ότι πολλές ομάδες δεν γνώριζαν βασικά ζητήματα νομικής φύσης και διαδικασίες τα οποία όμως θα διευκόλυναν το έργο τους. Σε αυτές τις περιπτώσεις το WWF Ελλάς διατήρησε μια ανοιχτή γραμμή επικοινωνίας και υποστήριξης για τις εθελοντικές ομάδες, λειτουργώντας ως σύμβουλος για την επίλυση αρκετών ζητημάτων και αποστέλλοντας τους όλο το απαραίτητο έντυπο νομικό υλικό ή κάνοντας τους χρήσιμες επαφές.

Υπήρχε μεγάλη διαφορά συγκριτικά με τις ομάδες της Αττικής, μιας και η Αθήνα, όπως ανέφεραν οι ομάδες της περιφέρειας, είναι το κέντρο των αποφάσεων. Έτσι οι ομάδες της Αττικής, πρωτίστως, και έπειτα των υπόλοιπων μεγάλων πόλεων, ήταν σε καλύτερη κατάσταση από αυτές της υπόλοιπης ηπειρωτικής χώρας και των νήσων όσον αφορά την διεκπεραίωση και επίλυση τυπικών και τεχνικών ζητημάτων.

Τέλος σημαντικός στόχος για το WWF Ελλάς ήταν να θέσει ως βασική αρχή την προώθηση της ιδέας των μέσων ατομικής προστασίας ώστε να επιχειρούν οι εθελοντές σε κάθε περίπτωση με ασφάλεια. Επίσης προωθούσε την έννοια της συνεργασίας, της ιεράρχησης και τους διακριτούς ρόλους (ειδικά τους επιχειρησιακούς) μεταξύ αυτών και των λοιπών εμπλεκόμενων φορέων, κάτι που πέτυχε σε ικανοποιητικό βαθμό.

ΣΤ. Συμπεράσματα

Η πραγματοποίηση ενός τέτοιου προγράμματος δεν είναι σε καμία περίπτωση εύκολη. Απαιτεί πολύ χρόνο, πόρους και απαραίτητα, εξειδικευμένο στο αντικείμενο προσωπικό. Γίνεται επίσης κατανοητό ότι ένα αντίστοιχο πρόγραμμα δεν μπορεί να έχει μεγάλη διάρκεια ζωής στην περίπτωση που αναληφθεί από ιδιωτικό φορέα για τους παρακάτω λόγους:

1. Οι ανάγκες των εθελοντικών ομάδων είναι πάγιες και διαρκείς συνεπώς απαιτούνται μεγάλα ποσά για την κάλυψη των αναγκών τους, κάτι το οποίο είναι ανέφικτο δεδομένο ότι οι ιδιωτικοί φορείς ενίσχυσης (κοινωφελή Ιδρύματα, επιχειρήσεις κτλ.) θα πρέπει να δραστηριοποιούνται αποκλειστικά και μόνο με αυτό το αντικείμενο.

2. Ο αριθμός των εθελοντικών ομάδων αυξάνεται συνεχώς, συνεπώς ο φόρτος εργασίας, τα έξοδα, όπως και τα προς διάθεση ποσά αυξάνονται κατακόρυφα.
3. Πρέπει να υπάρχει μέριμνα υποστήριξης ευρύτερα για τις εθελοντικές οργανώσεις στο μητρώο της ΓΓΠΠ και όχι στοχευμένα όπως στο παρόν πρόγραμμα.
4. Πρέπει να τεθούν επίσημα και αξιόπιστα κριτήρια επιλογής και ενίσχυσης των εθελοντικών ομάδων για να δουλέψουν οι ομάδες με βάση συγκεκριμένους στόχους.

Όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι είναι απαραίτητο μια τέτοια διαρκής δράση πρέπει να πραγματοποιηθεί από τον αρμόδιο για τις εθελοντικές οργανώσεις κρατικό φορέα, την ΓΓΠΠ (που έχει άλλωστε και τον θεσμικό ρόλο). Μέχρι σήμερα δεν υπάρχει κανένα ουσιαστικό κριτήριο για την ένταξη των εθελοντικών ομάδων στο μητρώο της ΓΓΠΠ και καμία ουσιαστική εικόνα γι' αυτές, τη δράση τους, την κατάσταση τους και τις πάγιες ανάγκες τους. Έτσι, μέχρι το 2009 που λάμβαναν πιστώσεις για την κάλυψη των αναγκών τους σε υλικοτεχνικό εξοπλισμό, οι οποιοσδήποτε χρηματοδοτήσεις γίνονταν μη στοχευμένα. Τα πόσα ενίσχυσης επίσης που αντιστοιχούσαν σε κάθε ομάδα δίνονταν με αμφίβολα κριτήρια. Το αποτέλεσμα είναι να δίνονται μεγάλα ποσά χωρίς το ανάλογο αποτέλεσμα ενώ με το πρόγραμμα μέσω του Ιδρύματος Ι.Σ. Λάτση αποδείχθηκε ότι στοχευμένες ενέργειες μπορεί να έχουν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα.

Σε αντίθεση με τα παραπάνω, η ομάδα εργασίας του WWF Ελλάς η οποία απαρτιζόταν από δύο άτομα, κατάφερε να σχηματίσει εικόνα για περισσότερες από 100 εθελοντικές οργανώσεις πανελλαδικά που δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο δασοπροστασίας – δασοπυρόσβεσης μέσα σε τρία χρόνια. Κατάφερε να σχηματίσει μια αντίληψη για τις ουσιαστικές τους ανάγκες, την περιοχή ευθύνης που καλύπτουν, τα μέσα τους.

Από την μεριά του κράτους, μια τέτοια δράση μόνο θα καθιστούσε έγκυρη και ουσιαστική την οποιαδήποτε βοήθεια προς τις ομάδες, έστω και ως ηθικό κίνητρο. Είναι απαραίτητο, η βοήθεια που δίδεται προς τις εθελοντικές οργανώσεις να είναι στοχευμένη και βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων. Η κατηγοριοποίηση των οργανώσεων και η εφαρμογή κριτηρίων για την ένταξη τους στο μητρώο της ΓΓΠΠ δίνει κίνητρο στους εθελοντές να δουλέψουν προς ένα στόχο. Με αυτό και μόνο γίνεται πιο έγκυρη η οποιαδήποτε ενίσχυση παρομοίων ομάδων και επιπλέον αναβαθμίζει το επιχειρησιακό/λειτουργικό τους επίπεδο.

Άλλοι ιδιωτικοί φορείς και κοινωφελή Ιδρύματα τα οποία ενδιαφέρονται να ενισχύσουν εθελοντικές δράσεις πρέπει να ακολουθήσουν παρόμοια μεθοδολογία με την προαναφερόμενη στο παρόν κείμενο προκειμένου να εξασφαλίσουν την ορθότερη αξιοποίηση των δωρεών τους.

Πρέπει να διαθέσουν απαραίτητως εξειδικευμένο στο αντικείμενο προσωπικό για την διεκπεραίωση των δωρεών οι οποίοι να μιλάνε την ίδια γλώσσα με τις εθελοντικές ομάδες και να έχουν μια σφαιρική και ολοκληρωμένη αντίληψη για τον χώρο. Πρέπει να θέσουν εξ αρχής κριτήρια επιλογής των εθελοντικών οργανώσεων και να τεθούν σε εφαρμογή στεγανές ασφαλιστικές δικλίδες για την αποφυγή απρόοπτων.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις αποτυχημένων δωρεών. Η αποτυχία ενδεχομένως να οφείλεται στους εξής παράγοντες: α. δεν έχει γίνει σωστή έρευνα για τις ενισχυόμενες ομάδες, β. δεν έχει γίνει σωστή έρευνα αγοράς για τα υλικά που δωρίζονται και γ. δεν έχει γίνει σωστή μελέτη για τις πραγματικές ανάγκες των ομάδων.

Επίσης είναι αρκετές οι περιπτώσεις που ιδιώτες (πολίτες επιχειρήσεις κ.α.) επιθυμούν να κάνουν δωρεές σε εθελοντικές οργανώσεις. Δεν υπάρχει όμως συγκεκριμένη δομή να τους καθοδηγήσει στην αγορά αξιόπιστου και συμβατού υλικού με βασικό κριτήριο το κόστος-όφελος. Έτσι οι δωρητές αλλά και οι αποδέκτες (εθελοντικές ομάδες) αντιμετωπίζουν προβλήματα από μια κατά τ' άλλα θετική κίνηση.

Στη τελευταία περίπτωση, υπάρχουν ενέργειες όπου δίνονται υλικά μέσα από δωρεές χωρίς να είναι γνωστό αν οι αποδέκτες χρειάζονται ή έχουν ανάγκη από την συγκεκριμένη δωρεά. Για παράδειγμα, υπάρχει μια ομάδα που έχει 30 κράνη δασοφυλάκησης για ένα δυναμικό των 20 ατόμων. Είναι απολύτως βέβαιο ότι το τελευταίο πράγμα που χρειάζονται είναι μια δωρεά για άλλα 20 κράνη δασοφυλάκησης, ειδικά όταν οι ανάγκες για την ομάδα των 20 ατόμων είναι διαφορετικού τύπου. Το αποτέλεσμα είναι να στερούνται τα υλικά από κάποια άλλη ομάδα που τα έχει πραγματικά ανάγκη, ενώ ταυτόχρονα δεν έχουν καλυφθεί οι ουσιαστικές ανάγκες του αρχικού αποδέκτη.

Πρέπει η οποιαδήποτε προσπάθεια ενίσχυσης των εθελοντικών ομάδων να είναι στοχευμένη ώστε να καλύψει τις ουσιαστικές ανάγκες τους. Πρέπει το υλικό να είναι υψηλής ποιότητας και πιστοποιημένο για δράσεις δασοπροστασίας – δασοφυλάκησης. Πρέπει επίσης να είναι συμβατό με τα υλικά του Πυροσβεστικού Σώματος ώστε να εξασφαλίζεται η επιχειρησιακή

τους ομογένεια. Οφείλουν όμως και οι εθελοντικές ομάδες – οι αποδέκτες - να αξιολογηθούν βάσει συγκεκριμένων αξιοκρατικών κριτηρίων για το έργο τους, την δράση τους, την ποιότητα της λειτουργίας τους και τελικώς την ανάγκη στήριξης τους έναντι κάποιων άλλων ομάδων.

Κλείνοντας την παρούσα αναφορά θα επιθυμούσαμε να ευχαριστήσουμε τα στελέχη του Ιδρύματος Ι. Σ. Λάτση για την άψογη συνεργασία και το πηγαίο τους ενδιαφέρον για το πρόγραμμα. Επίσης τα μέλη όλων των εθελοντικών ομάδων που μας υποδέχθηκαν με θέρμη και συνεργάστηκαν μαζί προκειμένου να επιτευχθεί ο βασικός σκοπός του προγράμματος: η προσπάθεια αναβάθμισης των εθελοντικών ομάδων προκειμένου να συμβάλλουν τα μέγιστα στην προστασία του δασικού πλούτου της χώρας μας.